

Predsednica:	Izr. prof. dr. Helena Podgornik, spec. med. biokem	helena.podgornik@kclj.si
Podpredsednica:	Prof.dr. Janja Marc, spec. med. biokem	janja.marc@ffa.uni-lj.si
Člani:	Doc.dr. Pika Meško Berguljan, spec. med. biokem	pika.mesko@klinika-golnik.si
	Doc.dr. Evgenija Homšak, spec. med. biokem	evgenija.homsak@ukc-mb.si
	Prof.dr. Darko Černe, spec. med. biokem	darko.cerne@kclj.si

Številka: RSK 14/2024

Datum: 22. 03. 2024

NAVODILO LABORATORIJEM ZA RAVNANJE Z BIOLOŠKIMI VZORCI

Spoštovani,

V Sloveniji nimamo zakonskih podlag, ki bi urejale ravnanje z vzorci po izvedenih preiskavah, zato RSK LM-BK izdaja priporočila laboratorijem za ravnanje z biološkimi vzorci.

Laboratoriji so odgovorni za varno hranjenje bolnikovih vzorcev za določeno časovno obdobje, pri čemer je potrebno upoštevati:

- Laboratoriji morajo imeti do bolnikovih vzorcev dostojanstven in skrben odnos.
- Prejeti biološki vzorec smejo laboratoriji uporabiti izključno za izvedbo analiz, ki so potrebne za klinično obravnavo bolnika.
- Bolnik mora biti pred odvzemom biološkega vzorca seznanjen s časom hranjenja vzorca.

V Tabeli 1 navajamo **minimalne** priporočene čase hranjenja bioloških vzorcev, ki jih lahko laboratoriji po svojih zmožnostih in na podlagi jasnih strokovnih utemeljitev podaljšajo. Banke bioloških vzorcev in vzorci za raziskave so izvzeti iz teh priporočil.

Minimalne čase hranjenja priporočamo v skladu z mednarodnimi priporočili zaradi zagotavljanja večje varnosti bolnika, ker omogočajo:

- Zagotavljanje sledljivosti vzorca, kar preprečuje morebitne zamenjave ali druge napake.
- Morebitno ponovitev preiskave in dodatno preiskovanje, dokler je to strokovno utemeljeno in smiselno (stabilnost vzorca, stabilnost merjenja).

Odločitev za čas hranjenja mora temeljiti na uveljavljenih strokovnih priporočilih za vsako specifično področje/preiskavo. Pri tem je potrebno upoštevati:

- Dolgotrajno hranjenje bioloških vzorcev (>3 meseci) brez jasnih strokovnih podlag ali privolitve bolnika ni sprejemljivo. Kljub strokovno utemeljenim podlagam za dolgotrajno hranjenje bioloških vzorcev, priporočamo, da laboratoriji pridobijo tudi privolitev bolnika.
- Za čas hranjenja mora imeti laboratorij vzpostavljen način posredovanja materiala v druge laboratorije in njegovo sledljivost (morebitne dodatne analize).

V času med izdajo izvida in uničenjem biološkega vzorca morajo laboratoriji na njegovo zahtevo, če to ne ogroža varnosti bolnika ali njegove okolice, vzorec oziroma njegov morebitni preostanek vrniti bolniku, pri čemer mora laboratorij:

- opredeliti postopek vračanja vzorca.
- opredeliti postopek uničenja trajno hranjenega vzorca.

Tabela 1: Minimalni priporočeni časi hranjenja bioloških vzorcev za preiskave.

Material	Čas hranjenja
Vsi biološki vzorci, za katere ni drugače opredeljeno v nadaljevanju	7 dni od prejema vzorca oziroma 2 dni po avtorizaciji izvida preiskave (katerikoli od obeh časov je daljši)
Predmetna stekla - Krvni razmazi	1 mesec
Plazma za specialne preiskave hemostaze	1 mesec
Odtisnjenci kostnih mozgov	10 let 7 let po doseženi polnoletnosti (za mladoletne)
Suha kaplja krvi (Guthrie)	2 leti
Nukleinske kisline za genetske preiskave	3 meseci po izdaji izvida
Digitalne slike	4 leta

Povzeto po: Requirements for the retention of laboratory records and diagnostic material. 9th Ed. Australian Commission on Safety and Quality in Health Care, Sydney 2022.

Lepe pozdrave,

Izr. prof. dr. Helena Podgornik, spec. med. biokem.
Predsednica RSK za laboratorijsko medicino –
medicinsko biokemijo